içindekiler

2 **üniversiteden haberler**

6 **portre**
Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ebru Erbay

10 **bir başarı öyküsü**
Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü Mezunu Dr. Ali Taha Koç

14 **an international perspective**
Endüstri Mühendisliği Bölümü Mezunu Yrd. Doç. Dr. Mohamed Mehdi Jelassi

18 **farklı bir kariyer**
Arkeoloji Bölümü Mezunu İzzet Murat

22 **uygulamalı eğitim**
Kimya Bölümü Mezunu Kaan Karahan

26 **bilkent'ten sonra**

28 **mezunlardan haberler**

34 **sınıf haberleri**

36 **bilkent senfoni'den haberler**

Dergi Bilkent
Sayı : 22
ISSN 1305-5178
Aralık 2014

Bilkent Üniversitesi Adına Sahibi
Prof. Dr. Kürşat Aydoğan

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve Editör
Prof. Dr. Orhan Aytür

Yayın Yönetmenleri
Levent Başara
Burak Tokcan

Kapak
Adam Pekalski

Bilkent Üniversitesi
Rektörlük 06800
Bilkent, Ankara
Telefon : (312) 290 24 26
Faks : (312) 266 41 91
E-posta : dergi@bilkent.edu.tr
İnternet : www.bilkent.edu.tr
Yayıncı Sertifika No:27028

Tasarım ve Baskı
A4 Ofset Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. A.Ş.
Oto Sanayi Sitesi, Yeşilce Mah.
Donanma Sok. No: 16
34418 Kağıthane / İstanbul
Telefon : (212) 281 64 48 pbx
Faks : (212) 269 53 27
E-posta : info@a4ofset.com
İnternet : www.a4ofset.com
Sertifika No:12168

Bilkent Üniversitesi Yayın Birimi tarafından hazırlanan Dergi Bilkent yılda iki kez yayımlanır. Üniversitenin mezun kimlik kartı sahiplerine ücretsiz gönderilir.

Üniversitemizin Acı Kaybı

İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Talât S. Halman 5 Aralık'ta vefat etti. Üniversitemiz, Prof. Halman için Bilkent Konser Salonu'nda bir anma töreni düzenledi. Prof. Halman'ın sanat ve akademik yaşamından kesitlerin sunulduğu bu törende Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Ali Doğramacı, öğretim üyeleri ve değerli hocamızın öğrencileri konuşmalar yaptı. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Kültür Bakanı Prof. Halman, sadece Türkiye'de değil, uzun yıllar öğretim üyeliği yaptığı ABD'de de eğitim anlayışı ve bilge kişiliğiyle derin izler bırakmıştı. 1998'den vefatına dek başkanlığını yaptığı Türk Edebiyatı Bölümü'nde yüzlerce öğrenci yetiştiren, şair, yazar ve çevirmen kimlikleriyle Türk ve dünya edebiyatına kalıcı eserler armağan eden, UNICEF Türkiye Milli Komitesi'nin yıllarca başkanlığını yürüten değerli hocamızı kaybetmenin üzüntüsünü derinden hissediyor, sevenlerine ve Bilkent camiasına başsağlığı diliyoruz.

Bilkent Dünyanın En İyi 400 Üniversitesi'nden Biri

*Bilkent Üniversitesi, İngiltere merkezli eğitim danışmanlığı firması **Quacquarelli Symonds**'un hazırladığı Dünya Üniversiteleri Sıralaması'nda ilk 400'e giren iki Türk üniversitesinden biri oldu. Bilkent'in Boğaziçi Üniversitesi'yle 399. sırayı paylaştığı listenin ilk basamağında Massachusetts Institute of Technology yer aldı.*

üniversiteden haberler

TÜBİTAK'tan Ödüller

Yrd. Doç. Dr. Emrah Özensoy (Kimya Bölümü), Doç. Dr. Tamer Uyar (UNAM - Malzeme Bilimi ve Nanoteknoloji Enstitüsü) ve Yrd. Doç. Dr. Bülend Ortaç (UNAM - Malzeme Bilimi ve Nanoteknoloji Enstitüsü), TÜBİTAK Teşvik Ödülü'ne değer görüldü. Dr. Özensoy, heterojen katalizörlerin atomik ölçekteki yüzey kimyası ve katalitik süreçlerin moleküler spektroskopik yöntemlerle çözümlenmesine ilişkin çalışmaları; Dr. Uyar, fonksiyonel nanoliflerin geliştirilmesine yönelik araştırmaları; Dr. Ortaç ise yüksek performanslı doğrusal ve femtosaniye-nanosaniye atmalar üreten fiber lazer sistemlerinin geliştirilmesi, karakterizasyonu ve nanoteknoloji alanlarındaki uygulamalarını kapsayan çalışmaları sonucunda ödül kazandı. Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü 1999 mezunu Prof. Dr. Özgür Barış Akan (Koç Üniversitesi) ve 2001 mezunu Yrd. Doç. Dr. Özgür Ergül (Orta Doğu Teknik Üniversitesi) de bu ödülü alan bilim insanları arasındaydı.

Özay Oral'a Büyük Unvan

*Mühendislik kuram ve uygulamalarının ilerlemesi için profesyonel çalışmalarda bulunan dünyaca ünlü **The Institute of Electrical and Electronics Engineers** (IEEE) kuruluşu, Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Özay Oral'a **Life Fellow** unvanı verdi. Bu prestijli unvan, en az 65 yaşında olup IEEE'deki üyelik yılı ve yaşı toplamı 100'ü aşan bilim insanlarına veriliyor. Dr. Oral, mühendislik eğitimi ve kontrol sistemlerine yaptığı önemli bilimsel katkılardan dolayı 1995'te IEEE tarafından **Fellow** unvanına da değer görülmüştü. Biyomedikal mühendisliğinden elektrik enerjisi ve elektronik sistemlere, uzay teknolojilerinden ve havacılıktan bilişim ve telekomünikasyona uzanan bir çerçevede faaliyet gösteren IEEE'nin 160 ülkede 395.000'i aşkın üyesi bulunmaktadır.*

Katja Doerschner'e Almanya'dan Ödül

Psikoloji Bölümü öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Katja Doerschner Boyacı, Almanya merkezli Alexander von Humbolt Vakfı tarafından Sofja Kovalevskaja Ödülü'ne değer görüldü. Bu ödülle birlikte Almanya'da bir araştırma grubu kurarak beş yıl süreyle bilimsel çalışmalar gerçekleştirme hakkı kazanan Dr. Doerschner Boyacı, Gießen Üniversitesi'nde görsel sistemin yüzey ve nesnelere ait fiziksel özellikleri nasıl ayrıştırdığına ilişkin bir proje yürütmeye başladı.

Ercan Sağlam'dan Yeni Çalışmalar

Güzel Sanatlar Bölümü öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Ercan Sağlam, 21 Ekim - 12 Aralık tarihleri arasında Ankara'da bir sergi açtı. Sağlam'ın ahşap heykel ve özgün baskı çalışmalarını içeren "İstifler" başlıklı sergi Atlas Sanat Galerisi'ndeydi.

Öğrencimizin Başarısı

İşletme Fakültesi 4. sınıf öğrencilerinden Akif Karaismailoğlu, Google'ın Avrupa'daki en aktif öğrenci temsilcisi seçildi. 26 ülkeden 57 öğrenci arasından bu başarıya ulaşan Karaismailoğlu, Silikon Vadisi'ndeki temsilciler zirvesine ABD dışından davet edilen tek öğrenciydi.

Michael Perfect Londra'yı Yazdı

*İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Michael Perfect'in **Contemporary Fictions of Multiculturalism** adlı kitabı okurla buluştu. Dr. Perfect, **Palgrave Macmillan** etiketli eserinde Londra'nın etnik çeşitliliğini yansıtan güncel edebi yapıtlardan yola çıkarak kentin çokkültürlü dokusuna ışık tutuyor.*

Sergiler

Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi Sanat Galerisi, 17 Ekim - 11 Kasım tarihlerinde Cevdet Kocaman'ın, 13 Kasım - 31 Aralık tarihlerinde ise Zeynep San ve Betül Bapir'in resim sergilerine ev sahipliği yaptı.

Joanna Mansbridge'den Tiyatro Üzerine

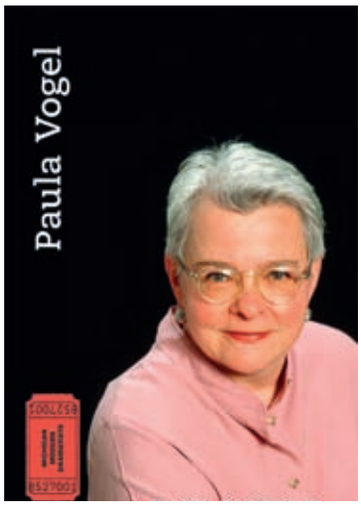

*Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Joanna Mansbridge, **Paula Vogel** başlıklı kitabını **Michigan Press** etiketiyle çıkardı. Dr. Mansbridge, ABD'nin yaşayan en önemli oyun yazarları arasında gösterilen Paula Vogel hakkındaki bu kitabında Vogel'in tiyatro anlayışını ve etkilendiği sanatçıları okura aktarıyor.*

Bir Sporcunun Hayatı Beyazperdede

*İletişim ve Tasarım Bölümü öğretim elemanlarından Dr. Kağan Olguntürk'ün **Scent of the Leather** adlı belgeseli, Avustralya'da düzenlenen Colortape Uluslararası Film Festivali'nden ödülle döndü (**Recognition Award**). Avrupa şampiyonu ilk Türk boksör Cemal Kamacı'nın hayatını anlatan bu film, ABD'deki Intendence, Blissfest333 ve Gig Harbor festivallerinde de gösterildi.*

Öğretim Üyemize Sedat Simavi Ödülü

Matematik Bölümü öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Hamza Yeşilyurt, "Ramanujan'ın Rogers-Ramanujan Fonksiyonları İçin Vermiş Olduğu Bazı Eşitliklerin Basit İspatları" başlıklı çalışmasıyla Sedat Simavi Fen Bilimleri Ödülü'nü aldı. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından cemiyetin kurucu başkanı Sedat Simavi (1896 - 1953) anısına 1977'den beri verilen bu ödül, fen bilimlerinin yanı sıra gazetecilik, televizyon, radyo, edebiyat, sosyal bilimler, sağlık bilimleri, spor ve görsel sanatlar dallarında düzenleniyor.

Disiplinlerarası Bir Ödül

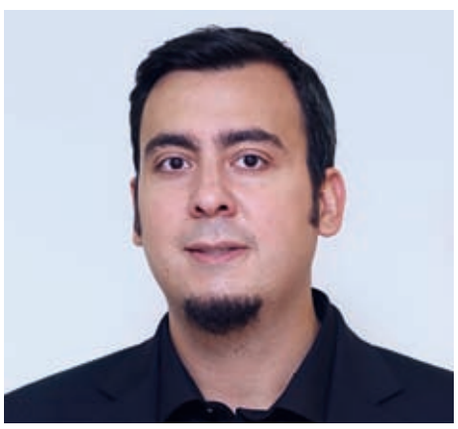

Makine Mühendisliği Bölümü öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Mehmet Z. Baykara, Feyzi Akkaya Bilimsel Etkinlikleri Destekleme Fonu (FABED) tarafından Eser Tümen Üstün Başarı Ödülü'ne değer görüldü. Dr. Baykara, söz konusu ödülü makine mühendisliği ve fizik alanlarına yayılan taramalı prob teknikleri ve triboloji araştırmalarıyla kazandı.

Sahneden…

Tiyatro Bölümü öğrencileri, Tennessee Williams'ın "American Blues", Neil Simon ile Israel Horovitz'in "Üçüncü Sınıf İlişkiler" adlı oyunlarıyla sahnedeydi. Genç oyuncular, sezonu Tracy Letts'in yazdığı "Böcek" oyunuyla kapattı.

Büyük Kaybımız Talât Sait Halman

Prof. Dr. Halil İnalcık

Dünyanın önde gelen Osmanlı Tarihi uzmanı ve Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü'nün kurucusu Prof. Dr. Halil İnalcık, yakın dostu Prof. Talât Sait Halman'ın vefatı üzerine bir yazı kaleme aldı.

Büyük insanlar vardır; kültürde, devlet hayatında çağına yön verir. O zamana kadar yapılan ve düşünülen şeyler onun büyük, farklı kişiliğiyle yeni bir yön kazanır. Talât Halman, o kişilerden biridir. Ben, Talât Halman'ı 1953'ten beri tanırım. Yarım asrı aşan zaman içinde çeşitli vesilelerle onunla beraber bulunduk. Onun çok hareketli, zengin yaşamında tanık olduğum zamanlar vardır.

Talât Halman'ı ilk kez New York'da Columbia Üniversitesi'nde tanıdım. 1953-1954 yılında Columbia Üniversitesi'nde bir yıl misafir öğretim üyesi olarak çağrılmıştım. Talât, o zaman bir öğrenci idi. Bir işte çalışıyor ve tahsilini tamamlamaya çalışıyordu. Columbia'dan sonra uzun zaman birbirimizden uzak kaldık. Talât, bir taraftan Amerika'da üniversitelerde Türk Dili ve Edebiyatı üzerine dersler vermekte idi. 1953 Amerika seyahatimden sonra çeşitli üniversitelerde ders vermek için 8-10 kez Amerika'ya seyahat ettim. Onun Amerika'daki üniversitelerde değerli faaliyetlerini işitiyordum. Talât'ın İngiliz Dili ve Edebiyatı'nın ölmez dehası Shakespeare üzerinde yoğunlaştığını biliyordum. Shakespeare, ölümünden sonra tüm Avrupa edebiyat ve sanatında bir şahika gibi yükselmiştir. Onun şaheserleri Türk sahnesinde de gösteriliyordu; fakat Shakespeare'in edebî kişiliğini ve özellikle şiirini memleketimizde tanıtma kabiliyetine biz Talât Halman ile eriştik. Bu müstesna bir dil bilgisi ve sanat anlayışını gerektirmekteydi. Shakespeare'den çevirileri Talât Halman'ın kalemine borçluyuz. Talât, bana kendisinin her şeyden önce şair olduğunu ifade etmiştir.

Türkiye'de devrimler eksik olmuyordu. Kendisi 1971 yılında Batı kültürünün eşsiz bir temsilcisi sıfatıyla yeni kurulan Kültür Bakanlığı'nın ilk bakanı olarak atandı. Talât ile yakın arkadaşlığımız ve işbirliğimiz, kendisinin 1998 yılında başlayan Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı bölüm başkanlığı ve 2005'ten itibaren yürüttüğü İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi dekanlığı dönemine rastlar. Sn. Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı sırasında kültür adamlarıyla tanışma yemeğinin ilki olarak Talât'ı ve beni yemeğe çağırması olayını burada anmalıyım. Sn. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, bize yakınlık göstermek lütfunda bulunarak birtakım kültür meselelerini ortaya attı. Bir yerinde Talât Bey ile bir konuda aykırı düştük. Talât Bey, kıyılarımızda Yunanca isimleriyle otel ve lokantaların kurulmuş olmasını övdü. Ben söze karışarak, böylelikle Yunanistan'ın Megolo İdea'sına hizmet etmiyor muyuz, diye itirazda bulundum. Köşkten ayrılırken Talât, Atatürk'ün kültür adamları ile yemeklerini ve bu yemeklerdeki farklı havayı hatırlattı.

Başka bir vesile ile şu kararımızı önemli buluyorum: Kültür Bakanlığı'nın bir sergisinden dönüşte Talât Halman, Hilmi Yavuz ve Mehmet Kalpaklı ile beraberdik. Aklıma ilginç bir düşünce geldi. Dedim ki, "Biz, edebiyat sohbetleri yapmak üzere belli zamanlarda toplanacağımız bir mahfel (dernek) hayata geçirsek ne güzel olurdu." Bu proje beni o kadar heyecanlandırdı ki o zaman şu kıtayı yazmıştım:

Mîr-i meclis şüphe yok Kalpaklı'dır
Hilmi Yavuz sohbeti revnâklıdır
Hâli mânâ kânıdır hem Talât'ın
Derse Halil kutlu olsun haklıdır

Dostlar da bu dileği heyecanla karşıladılar ve ilk toplantımız Hilmi Yavuz'un Yahya Kemal üzerindeki sunumu ile başladı; fakat Türk Edebiyatı Bölümü'ndeki yeni gelişmeler ve toplantı güçlükleri nedeni ile bu mahfel uzun ömürlü olmadı. Mahfelin gelecek toplantılarında kendi payıma Fuzûlî üzerinde konuşacaktım (Fuzûlî hakkında bazı araştırmalarım için bkz. Şair ve Patron). Allah rahmet eylesin, Talât Halman, Shakespeare'in şiirleri üzerinde konuşmayı tasarlıyordu. Çok yazık, bu dernek fikri gerçekleşmedi.

Talât ile yakın dostluğumuz benim gençlik yıllarımda şiir yazmaya merakımı ve yazılmış şiirlerimi okumak ve İngilizce olarak çıkardığı dergide bunları yayınlamak yoluyla pekişti. Benim aruz vezni ve serbest nazım ile yazdığım şiirler hakkında ayrıca bir dergide yazı yazmak lütfunda bulundu. Ölüm ve kavak ağacım için yazdığım İngilizce şiiri de beğendi. Genç şair Halil İnalcık'ın şiirlerine duyduğu bu anlayışlı yakınlık beni çok duygulandırdı. 1938 yılında beğendiğim Fransızca ve Türkçe şiirleri kopya ettiğim ve bazı duygularımı döktüğüm özel defterimi kendisine hediye ettim. Bu defter şimdi onun terekesindedir. Şiirlerimin yanında şair ve şiir hakkında yazdığım bir denemeyi de İngilizceye çevirip yayınladı. Kanunî Sultan Süleyman'ın Hürrem'e yazdığı lirik gazele yazdığım nazireyi de çok beğendi ve daha sonra neşretti. "Hayat" ve "Gönül" macerasını yansıtan bu gençlik şiirleri Talât ile aramızda çok samimi bir yakınlık kurulmasına vesile oldu. Bazı toplantılarda Talât, bu şiirleri anarak dostluğunu gösterdi.

Talât duygu ve şiir insanıydı. Hayatın bayağılıklarından kendini kurtarmış; Tanrı'nın dünyasını bir şiir sahnesi olarak görürdü. Öyle inanıyorum ki dostluğumuzun hamuru dünyaya bu şairane bakış idi. Talât'ın dünyaya ve insanlara nüktedan bir gözle baktığını bilir misiniz? O, kendisini her şeyden önce şair sayardı. Allah gani gani rahmet eylesin.

portre

“Merak ve ilgi olmadan, fedakarlık ve tutku hissetmeden bilim yapamazsınız.”

Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Ebru Erbay, dergimize bilimsel çalışmalarını ve akademik yaşamını anlattı.

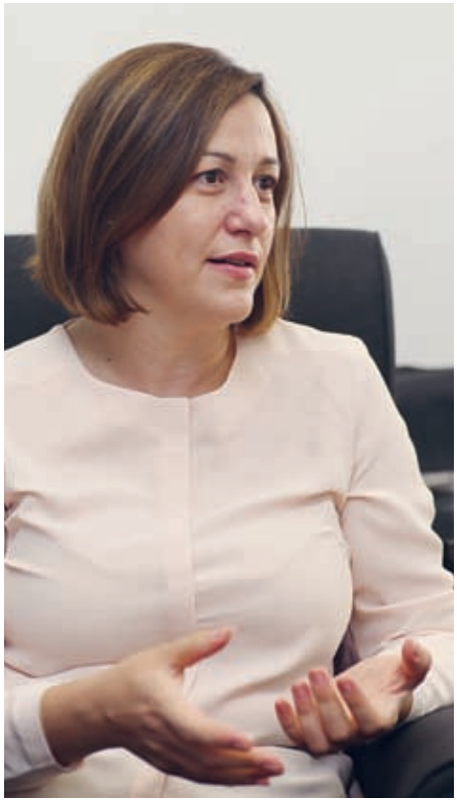

Söyleşimize yakın geçmişte Avrupa Araştırma Konseyi'nden araştırma desteği kazanan projenizle başlayabilir miyiz?

*Damar sertliği ve kalp krizi tedavisi için moleküler biyolojiye dayalı yeni ilaçlar geliştirmeyi hedefleyen projem, Avrupa Araştırma Konseyi (**European Research Council - ERC**) tarafından başlangıç düzeyindeki araştırmacılara verilen (**starting**) desteğiyle ödüllendirildi. ERC'nin yaşam bilimleri alanında Türkiye'den kabul ettiği ilk proje olan "metaRNAflammation" başlıklı bu çalışmada, obezitenin ve insülin direncinin damar sertliğine sebep olan moleküler mekanizmasını anlamaya odaklanıyoruz. Obezite ve diyabeti olan bir hastanın ölümü artık şeker komasından değil, genellikle obezite ve diyabetin bir komplikasyonu olarak kalp damar fonksiyonlarının bozulmasından kaynaklanıyor. Ülkemizde son 10 yılda obezitenin daha sık görüldüğünü düşünürsek, kalp damar hastalıklarının ölümle sonuçlanan hastalıklar arasında ilk sırayı almasına şaşırmamak gerek. Türkiye'de ölümlerin neredeyse %40'ına kardiyovasküler hastalıklar neden oluyor.*

Yürüttüğünüz çalışmalar damar sertliği ve kalp sorunları konusunda farkındalığı artıracak mı?

Damarlar, çeperinde biriken yağlara karşı steril bir iltihap oluşturarak tepki verir. Damar sertliği, damar içindeki yağların damar tabakalarına zarar vermesiyle birlikte bir yara oluşması şeklinde tanımlanabilir. Elinizde bir yara olduğunu, bu yaranın hiç iyileşmediğini ve kabuk bağladığını düşünün. Damardaki yara da böyledir; altında pek çok iltihaplı hücre barındırır ve bu toksik ortamın etkisiyle patladığında kabuğu kalkarak kanamaya yol açar. Kanama ise damar içinde kan pıhtısı oluşmasına, kan akışının engellenmesine ve kalp kasının oksijensiz kalmasına sebep olarak kalp krizini tetikler. Biz tüm bu bilgiler ışığında insanların yaşam kalitesini yüksek tutacak, tedaviye yönelik tasarladığımız bir proje yürütüyoruz.

Araştırma destekleri bilim insanlarını ne yönde etkiliyor?

Yaptığınız çalışmaların takdir edilmesi bir motivasyon kaynağıdır. Araştırmacı kitleleri arasından seçilmeniz, bilim çevrelerinde tanınırlığınızın artması, araştırmanızın topluma fayda sağlayacak çerçevede görülmesi gerçekten değerlidir. Maneviyatı bir yana, araştırma destekleri projelerin sürdürülebilirliğine ışık tutar; çünkü her laboratuvar bir işletme gibidir. Sizinle birlikte çalışan araştırmacılar, teknik altyapı, çok pahalı olan sarf malzemesi ve daha birçok şey için kaynak gerekir. Umarım aldığımız bu teşvikle bizim alandan birçok bilim insanı çalışmalarını Türkiye'de yürütme fikrine sıcak bakar; çünkü özellikle kronik hastalıklarda yurtdışına tedavi ve ilaç konusunda bağımlı olmak ekonomik kayıpla eşanlamlıdır.

12 kişilik bir ekibiniz var. Genç araştırmacılarla çalışmak size neler hissettiriyor?

Hem akademisyeniz hem de bir araştırma grubunu ve bir bütçeyi yönetiyoruz; ancak doktor ve bilim insanı olarak yetişirken herhangi bir işletme eğitimi almıyoruz. Projeyi elde etmek için yapılan yazışmalar, kaynakları en iyi şekilde kullanmak, ekibinizi maddi ve manevi mutlu edebilmek... Tabii ki zamanla öğreniyoruz birçok şeyi; ama inanın kolay değil. Genç araştırmacılarla mümkün oldukça laboratuvarda çalışmaya gayret ediyorum. Laboratuvar süresi onlar için olduğu kadar benim için de çok önemli; çünkü ekibimin neler yaptığını görmem, onlara gerektiğinde yol gösterebilmem lazım. Araştırma sorumluluklarımı sürdürmek için vaktimin %90'ını laboratuvarda geçirmem gerekiyor. ABD'deki araştırma üniversitesi anlayışı budur. Bilkent de bu yolda ilerleyen, bana özgürlük sağlayabilen bir kurum olduğu için umutluyum; çünkü biz bu alanda dünyayla rekabet halindeyiz. Araştırma destekleri arttıkça, proje ve teknik kadrom genişledikçe zamanı daha verimli kullanabiliyorum. Siz bir konuyu araştırırken dünyanın değişik yerlerinde en az 10 laboratuvar da aynı konuyla ilgili çalışmalar sürdürüyordur. Herkesin enerjisi projeyi bitirip yayını ilk yapan olmaya yönlenir. Yani sadece dünyayla değil, zamanla da yarışıyoruz.

Bu hareketli atmosfer, alanınızın popülerliğini artıran etkenlerden midir?

Moleküler biyoloji ve genetik, DNA'nın keşfinden sonra insanların ufkunu açan, merakını artıran bir alana dönüştü. Bu hareketlilik Hollywood filmlerine bile yansıdı: hastalıklar, enfeksiyonlar, uzaylılar… Dünyanın moleküler biyoloji ve genetik çizgisinde nasıl değiştiği anlatılan, insanların DNA'larında taşıdıkları şifreye göre hayatlarını biçimlendirdiği yapımlar izliyoruz. Aslında bu hayal gücünün gerçeğe dönüş olasılığını takip eden genç ve aktif bir kuşak var. Böyle gelişmelerin yaşamdaki taşları yerinden oynatabileceği heyecanını taşıyorlar.

Moleküler biyoloji ve genetik alanında yürütülen çalışmalar disiplinlerarası anlamda nasıl konumlanıyor?

Burada moleküler biyoloji ve genetiğin tıp dünyasına olan katkısını vurgulamalıyım. Ben tıp doktoru olarak yetiştim ve tedavi uygulamak için hastalıkların erken aşamalarda nasıl ortaya çıktığını anlamanın önemini gördüm. Bu noktadan hareket ederek, röportajın başlarında dediğim gibi, hücrenin içine moleküler düzeyde girmenin bilincine vardım. İlgim ve kariyerim doğal olarak moleküler biyoloji ve genetiğe yöneldi. Yenilikçi tedavilerin çoğu, hastalığı moleküler düzeyde analiz ve teşhis edip düzeltebilecek kimyasal mekanizmalar ve moleküller üretmekten geçiyor. Herkes kansere yakalanabilir; ama herkese aynı teşhisi koyup aynı ilaçları uygulamak tedavide aynı sonucu vermez. Alışılagelmiş bir tanıdan ziyade, kansere neden olan temel moleküler değişikliği araştırarak o değişikliğe uygun kemoterapi ya da tedavi uygulamak gerekir. Ortaya çıkan bu bireysel tıpta moleküler biyoloji ve genetiğin katkısı büyüktür.

Elde ettiğiniz sonuçların bilim dünyasına etkilerini gözleyebiliyor musunuz?

Doktorluk mesleğini icra ederken hastaya hemen teşhis koyar ve tedavi önerisinde bulunurdum; sonuçları da yakın gelecekte görürdüm. Oysa akademik dünyada temel bulgunun insanlığa fayda sağlaması pek hızlı bir süreç değildir. Örneğin, keşfedilen bir ilacın laboratuvardan kliniğe geçişi 30 yıl alabilir. Klinik öncesi projeler yıllarca sürebildiği gibi, klinik dönem daha da uzayabilir.

Akademik hayata geçiş kararını nasıl vermiştiniz? Doktora ve doktora sonrası çalışmalarınızın bu karara katkısı nedir?

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okurken bir elektrik-elektronik mühendisi olan babamın yönlendirmesiyle temel bilimci yanımı keşfettim ve araştırma dünyasına adım atmak istedim; çünkü akademik bilimde

müthiş bir özgürlük vardır. Projeler sizin merakınıza göre oluşur. Yeni bir şey bulma heyecanını ömür boyu yaşarsınız. Doktora ve doktora sonrası çalışma konularımı özellikle birbirinden farklı seçmiştim ki çok yönlü bir perspektif geliştireyim, değişik bakış açılarını harmanlayabileyim. Doktorada Urbana-Champaign'deki Illinois Üniversitesi'ndeydim; bir hücrenin diğerinden nasıl farklı olduğunu moleküler seviyede inceledim. Hepimiz tek bir hücreden oluşuyoruz; fakat vücutta yüzlerce hücre tipi var. Bu hücre tiplerinin nasıl olup da birbirinden bu kadar farklı gelişebildiğini araştırdım. Doktoramı tamamladığımda moleküler biyoloji ve genetiğin temelini anlamış, hipotez kurabilen, araştırma yapabilen biriydim. Doktora sonrasında ise Harvard Üniversitesi'nde Prof. Dr. Gökhan Hotamışlıgil ile obezite, diyabet ve kalp-damar hastalığı üçgenini çalışmıştım. Tıp doktoru kimliğim, bilim dünyasında bana büyük resmi göstermiş ve araştırmalarımda önemli bir avantaj sağlamıştır.

Bu bilim dalında kariyer yapmak isteyen gençlere neler önerirsiniz?

Gelecek kaygısı Türkiye'de var olan bir olgu. Mezun olunca hemen para kazanmaya başlanır mı, sağlam bir iş bulunur mu? Evet, bunlar önemli noktalar; ancak mesleki mutluluğu yakalamak için uzun vadeli düşünmeli, hayata esneklik katmalı, bir bakıma genç yaşlarda risk almalıyız. Bilim insanı, merakından vazgeçmez; merakını hayal kurmak ve hayal kırıklıkları arasında yaşatır. Doktoram sırasında, Harvard Üniversitesi'nde görev yapan ve hücre içi önemli bir sinyalizasyon yolağını keşfeden Prof. Dr. Lewis Cantley'in bir söyleşisinde, deneylerimizin %80'inin çalışmayacağını, %15'inin bir ışık vereceğini ve sadece %5'inin işe yarayacağını söylemişti. Zamanla kendisinin ne demek istediğini anladım: Merak ve ilgi olmadan, fedakarlık ve tutku hissetmeden bilim yapamazsınız. Bir bilim dalının şöhreti değil, bilimin temel soruları ilginizi çekmeli. Deneyleriniz başarısız olsa bile merakınız sizi tekrar denemeye, soruya başka açıdan bakabilmeye itebilmeli.

Sohbetimizde zaman kavramına çok değindiniz. Hobilerinize vakit ayırabiliyor musunuz?

Ne yazık ki hobilerimle uzun zamandır yeterince ilgilenemiyorum. Birçok proje yürüten bir akademisyen ve iki çocuk annesi olmanın tatlı yan etkileri bunlar. Hayatımda eksikliğini hissettiğim şeyleri toparlamaya başladım aslında. Boston'dayken düzenli olarak yoga yapar, akşam iş çıkışında nehir kenarında koşardım. O düzene yeniden girmeye az kaldı. Tabii ki çocuk büyütmek bir yandan, akademik kimliğim bir yandan akmaya devam ediyor; ama ben işimi çalışmak değil, bir keyif unsuru olarak gördüğüm için şanslıyım. Çocukları uyuttuktan sonra, merak ettiğim bir konuyu gece 3-4 saat araştırdığım oluyor. Sabah da uykusuz değil, mutlu kalkıyorum; çünkü sevdiğim bir yere, sevdiğim bir şeyi yapmaya gittiğimi biliyorum.

Ebru Erbay Kimdir?

Yrd. Doç. Dr. Ebru Erbay, tıp doktoru unvanını 1998'de Ankara Üniversitesi'nden, doktorasını hücre ve yapısal biyoloji alanında 2004'te Urbana-Champaign'deki Illinois Üniversitesi'nden almıştır. Harvard Üniversitesi'nde doktora sonrası araştırmalar yapmış, Amerikan Kalp Vakfı'na ait bir projede görev almıştır. Metabolik stres ve inflamasyonun diyabet ve ateroskleroz gibi metabolik hastalıkların patogenezinde oynadıkları rol konusunda bilimsel çalışmalar yürütmektedir. **Nature Medicine, Nature Immunology, Science Translational Medicine, Atherosclerosis Thrombosis and Vascular Biology, Current Atherosclerosis Reports, Journal of Cell Biology** ve **Journal of Biological Chemistry** gibi dergilerde yayımlanmış makalelerinin yanı sıra iki de kitap bölümü vardır. **Science Translational Medicine** dergisinin asosiye bilimsel danışmanı ve TÜBA-GEBİP ödülü sahibi olan Dr. Erbay, damar sertliği ve kalp krizi tedavisi için yeni ilaçlar geliştirmeye yönelik projesiyle Avrupa Araştırma Konseyi'nden başlangıç düzeyinde araştırma desteği kazanmıştır.

bir başarı öyküsü

“2020 yılı için öngörümüz, dünyada internete bağlı 50 milyar aygıtın olması.”

Kariyerini Intel’de kıdemli araştırma mühendisi olarak sürdüren Dr. Ali Taha Koç (Elektrik ve Elektronik Mühendisliği 2001) ile yeni nesil kablosuz iletişim teknolojilerini ve yaz döneminde Bilkent Üniversitesi’nde verdiği seminerleri konuştuk.

Elektrik ve elektronik mühendisliğine nasıl yöneldiniz? Bilkent Üniversitesi'ni seçme nedenlerinizi öğrenebilir miyiz?

Yüksek eğitim kalitesi, Bilkent Üniversitesi'ni seçme nedenlerimin başındaydı. Hep okumak istediğim elektrik ve elektronik mühendisliğinde geleceğe en iyi şekilde hazırlanmak için Bilkent'i tercih etmiştim. Bu kararımın ne kadar doğru olduğunu, Bilkent'in eğitim düzeyinin ne kadar ileride olduğunu yüksek lisans ve doktora için gittiğim ABD'de daha iyi anlamıştım.

Bilkent sonrasında kariyeriniz nasıl ilerledi?

Lisans eğitimindeyken kablosuz iletişimle ilgileniyordum. Yüksek lisans ve doktoramı bu alanda tamamladım, Dallas'taki Texas Üniversitesi'nde. Şimdi ABD'de aynı alanda çalışıyorum. Intel'de kıdemli araştırma-geliştirme mühendisiyim. Intel 100 bini aşkın çalışanıyla uluslararası bir firma. Genelde bilgisayarlarda kullandığımız işlemcilerin üreticisi olarak bilinir; ama daha değişik ürünleri de vardır. Araştırma ve geliştirmeye büyük önem verirler. Benim görev yaptığım laboratuvarlar, 5G dediğimiz yeni nesil kablosuz iletişim teknolojilerine odaklanıyor.

Kablosuz iletişim alanındaki çalışmalarınızdan söz edebilir misiniz?

*Bilkent'teyken uydu haberleşmesine ilgi duymaya başlamıştım. Daha sonra doktora sırasında uydu haberleşme teknolojisini yeryüzünde nasıl uygulayabileceğimize yönelik araştırmalar yaptım. Araştırmalarımıza değişik firmalardan teklifler geliyordu. Doktorada 3G üzerine uzmanlaşmış Nortel şirketiyle birlikte çalışmıştık. Çalışmalarımız, zamanla kablosuz iletişimin 3G boyutuna kaydı; Intel'de 4G ve 5G olarak devam etti. Kablosuz iletişimde veri transfer hızı belirleyici bir etkendir. Bu hızı olabildiğince yükseltirken güç kullanımını da azaltmamız gerekir. Yaptığımız araştırmalarda hızı artırırken güç kullanımını da dikkate alan mekanizmaların algoritmalarını geliştirip simülasyonlarda deniyoruz; başarılı olursak patentlerini çıkartıp bunlardan teknik makaleler üretiyoruz. 2013 yılında Intel içerisinde arasında en fazla patent çıkartan 10 kişiden biriyim. Söz konusu çalışmalarımızı önce WIMAX denilen bir 4G teknolojisine adapte ettik; şimdi de 4G LTE (**Long Term Evolution**) denilen kablosuz iletişim teknolojisine uygulamaya çalışıyoruz.*

3G, 4G ve 5G teknolojilerine ilişkin ayrıntı verebilir misiniz?

*Önce 2G'den başlayalım. "G" harfi generation sözcüğünü temsil ediyor; bizdeki karşılığı da nesil. 2G teknolojisine sahip akıllı telefonlarda **edge** teknolojisini simgeleyen E harfi belirirdi tepede. Bu teknolojiyle saniyede kilobayt (KB) seviyesinde veri gönderilirdi. Sonra 3G çıktı. 3G'deki hız megabayt (MB) düzeyindeydi. Nesiller arasındaki geçişlerde yeni teknolojinin hep 1.000 kat daha hızlı olması hedeflenir. Bir başka deyişle daha önce veri gönderme hızı saniyede binlerle ifade ediliyorken, şimdi milyonlarla ifade ediliyor. 4G'ye geçerken bu hızı yine 1.000 kez artırmak gerekti. Gigabayt (GB) dediğimiz, saniyede milyarlarca veri gönderen hıza ulaştık. Araştırma yaparken çıtayı yüksek tutuyor, en yükseğe ulaşmaya çalışıyoruz; çünkü uygulamaya geçtiğimizde sahadaki veri aktarım hızları daha düşüktür. 5G'de ne mi olacak? 4G hızlarının 1.000 katına çıkmayı beklemiyoruz. Onun yerine hızı 10 kat artırıp güç kullanımını mevcut teknolojilerin 10'da birine getirmeye çalışacağız. Ayrıca nesnelerin interneti dediğimiz teknolojilerle 5G tamamen internet erişimimiz üzerine odaklanacak. Şu anda etrafımızda gördüğümüz her şey, saatimiz, cep telefonumuz, eşyalarımız, arabalarımız, evlerimiz, evlerimizin içindeki eşyalarımız internete bağlı olacak. En önemlisi, bu cihazların hepsi akıllı olacak ve sahip olduğu bilgileri analiz ederek kullanıcıya yardımcı olacak. 2020 yılı için öngörümüz, dünyada internete bahsettiğim şekilde bağlı 50 milyar aygıtın olması. 5G'de bu 50 milyar cihazı birbirine bağlamanın yollarını arıyoruz. Basit bir örnek vereyim: Evimde akıllı bir termostat var. Kışın genelde evden çıkarken sabah 8'de sıcaklığı azaltıyorum. Her gün işe giderken yaptığım bu işlemi bir süre sonra cihaz öğreniyor. Sıcaklığı azaltmayı unutup gidersem bana e-posta atıyor; termostatı kapatmayı unuttun, evde olmadığını tahmin ettim, aleti kapattım, sana şu kadarlık tasarruf sağladım diyor. Yenilikçi teknolojiler artık bu yönde ilerliyor.*

Sözünü ettiğiniz teknolojilerde karşılaştığınız başlıca sorunlar neler?

Birincisi güç kullanımı, ikincisi bilgi güvenliği. Eskiye nazaran cep telefonlarımız daha şıklaştı ve küçüldü; ancak bataryalarımız da yetersizleşmeye başladı. Veri hızı yükseldikçe pil kullanımı iyice artıyor ve cep telefonunuzu daha sık şarj etme ihtiyacı duyuyorsunuz. Hızı artırırken güç kullanımını

nasıl düşürebileceğimize dair araştırmalar yapıyoruz. Akıllı telefonların kablosuz iletişimi sağlayan devrelerinin devamlı açık kalması ayrı bir problem. Cep telefonu kullanılmadığında bile cebimizde çalışmaya devam ediyor; arka plandaki uygulamalar ve yazılımlar çalışmayı sürdürüyor. Telefonun aktif olarak kullanılmadığı anlarda uyku moduna geçerek az güç harcamasını istiyoruz; bunu yaparken kullanıcı deneyimini etkilemek istemiyoruz. Yeni algoritmalarımız bu eksende biçimleniyor. Bütün eşyaların internete bağlanması işlerimizi kolaylaştırsa da hakkımızda çok fazla bilgiye erişilebilmesine olanak sağlıyor. Bu bilgilerin doğru bir şekilde analiz edilmesi ve güvenliğinin sağlanması, çözmeye gayret ettiğimiz bir başka konu.

Bu teknolojilerde Türkiye nerede?

Dünyada 400 milyon civarında 4G kullanıcısı var. Bu teknoloji ülkemizde henüz uygulanmıyor. Sadece satılan yeni cep telefonları 4G teknolojili; ama 4G hizmeti yok. Söyleşide sözünü ettiğim konular üzerine yaz döneminde Bilkent Üniversitesi'nde seminerler verdim. Intel, çalışanlarına her 7 yılda sabbatical denen 2 aylık araştırma izni veriyor. Ben de bu süreyi Bilkent Üniversitesi'nde yüksek lisans öğrencilerine seminer içerikli dersler vererek değerlendirdim. Özellikle gelecek nesil kablosuz iletişim teknolojilerini ve 5G teknolojisini anlattım. Mühendislik öğrencileriyle bire bir iletişimde olmak, onların ilgisini görmek çok güzeldi. Araştırmaları uygulamaya dökmenin, elle tutulur konuma getirmenin önemini paylaştım genç arkadaşlarla. Türkiye'deki GSM operatörlerini ziyaret edip fikir alışverişinde de bulundum. Intel'deki görevim gereği iki ayda bir dünyanın değişik bir yerinde 200-300 mühendisin bir araya geldiği toplantılara katılıyorum. Sektörün tüm kanatlarından mühendislerle geleceğe yönelik beyin jimnastiği yapıyoruz. Tüm bu düşünceleri ve 9 yıllık sektör birikimimi kendi ülkemde dile getirebilmek çok keyifliydi.

Bilkent'e döndüğünüzde neler hissettiniz?

Ders aldığım hocalarımla yeniden bir arada olmak bana mutluluk verdi. Bilkent sürekli gelişiyor, büyüyor. Her geldiğimde kampüsün daha da güzelleştiğini görüyorum. Ağaçlar çok büyümüş. Yeşil alanlar artmış.

ABD'de Bilkentliler ile görüşüyor musunuz?

Intel'de bir gün kafeteryadayken Bilkent'ten bir arkadaşım beni tanıyınca çok şaşırmış ve mutlu olmuştum. Intel o kadar kalabalık ki birbirimizi bulmak zor. Şimdi benim dönemden üç Bilkentli arkadaşımla iletişim halindeyim. Bir de Oregon'da kurduğumuz bir Türk grubu var. Belirli günlerde yemekte buluşuyoruz. Bu sayede başka mezunlarımızla da tanıştım. Benim yaşadığım Oregon şehri ABD'nin batı kıyısında. İklimi Karadeniz bölgemize benzer. Neredeyse 8 ay sürekli yağmur yağar. Etrafımız dağlarla çevrili olduğundan dağcılık ilgimi çekiyor. Arkadaşlarla St. Helen dağına tırmanıyoruz. Diğer hobim havacılık. Dallas'ta doktoradayken küçük bir uçağın inişine görmüş ve çok etkilenmiştim. Hemen havaalanındaki uçuş okuluna gidip 30 dakika uçmuştum. Yere iner inmez derslere başladım. Artık Cessna 172'lerle uçuyordum! Özel Pilot Lisansı (PPL-Private Pilot License) sahibiyim. Havaalanı işyerimle yan yana. Yemek arasında bile uçtuğum oluyor. Havadaki özgürlük duygusu bambaşka. Bir arkadaşımın kendi uçağını yapmasına yardım etmiştim. Beraber akrobasi uçuşlarına çıktık. Sıra benim uçağımı yapmaya geldi.

Geleceğe yönelik hedefleriniz neler?

13 yıldır ABD'deyim. Ülkeme dönme düşüncesi kendini yavaş yavaş gösteriyor. Akademisyenlik mi olur, endüstride mi devam ederim, bilemiyorum. Türkiye'de kablosuz iletişim alanında geleceğe yönelik ciddi yatırımlar ve gelişmeler gözleniyor. Bilkent'teki seminerler öncesinde açıkçası dönmeyi bu kadar ciddi düşünmüyordum. Buradaki potansiyeli yerinde gördüm ve Türkiye'de iyi bir şeyler yapabileceğime ikna oldum.

an international perspective

"Bilkent offered me a great opportunity to witness the success story of an international university."

Asst. Prof. Mohamed Mehdi Jelassi is a faculty member at the University of Carthage, Tunisia. He received his B.Sc. and M.S. degrees in Industrial Engineering from Bilkent University in 1995 and 1997. He also holds an M.A. (1999) and a Ph.D. (2005) in Economics from Bilkent.

Could you tell us about your professional experiences, particularly those that led you to become a faculty member?

My Ph.D. degree in Economics led me to apply for the post of consultant economist and to become a candidate for the position of assistant professor. In particular, my research work up to that time and my qualifications helped me receive the highest score in the selection procedure for the consultant economist position. I first started work under the Export Development Project II for Tunisia, within the Tunisian Ministry of Trade and Handicraft in partnership with the World Bank. I participated in launching the trade facilitation and logistics unit within the general directorate of foreign trade. In this unit, with a young team, we conducted many surveys and studies aimed at quantifying the performance of all the structures involved in the trade procedure, notably the ministry, customs, the banking and insurance sector, technical control, port facilities and the like. After a year, during the first national recruitment session I was eligible to participate in, I applied for a faculty positionin the Department of Quantitative Methods at the University of Monastir, after which I moved to the same department at the University of Carthage.

What was the motivation behind your pursuit of a second master's degree after you had already received a master's in the field of industrial engineering?

In fact, I was very satisfied and successful in my studies in industrial engineering, and following their completion, I was close to ending my life as a student and beginning to work at a company. However, at that time, I did not feel the urge to start professional work and decided to extend my interest to economics. After all, industry is the backbone of any economy. I took the graduate entrance exam given by the Department of Economics at Bilkent and was subsequently offered a scholarship for the master's program. The success I enjoyed in my studies was the result of the comfortable conditions offered by Bilkent University, which helped me enjoy university life.

What are your current research interests?

My current research interests are in the area of trade facilitation, applied methods for solving economic problems and, in particular, trade issues. I had investigated technical barriers to trade, set some trade performance indicators and participated in the elaboration of a manual on trade procedures for the Tunisian Ministry of Trade and Handicraft. Currently I am working on the elasticity of Tunisian exports to exchange rates and foreign incomes. I am also conducting research on ways to promote trade in services for Tunisia and to estimate bilateral trade costs.

What is the role of quantitative methods in economics?

Quantitative methods are neat and efficient tools for handling various economic problems. However, they need to be carefully applied, in accordance with the problem under study. Quantitative methods allow a better grasp of any economy's mechanisms by means of sound problem formulation and adequate modeling. Hence, quantitative methods can not only provide the decision maker with insights on what policies and measures to implement but can also give accurate estimates of the effort/cost needed to achieve specific economic goals.

Is there a scientific bridge between industrial engineering and economics? In what ways do these two fields work together?

The mathematics background as well as the familiarity with analytical and practical methods of solving firm-level problems possessed by an industrial engineer can help a lot in developing the skills needed to handle many economic problems. The industrial engineer and the economist are both trained to find better ways to manage the allocation of resources. An industrial engineer seeks to produce some value added in the most efficient way, while the economist looks for a better allocation of resources to produce more value added. Industrial engineers and economists do not only share a common interest in an efficient use of resources but are also concerned about the functioning of the economic system. Coordination between them can therefore result in more robust solutions to common problems.

Which course is your favorite among those you have taught?

I teach without any special preference for any particular course. I have taught statistics, data analysis, microeconomics, and decision theory.

Has Bilkent had an influence on your academic career?

Bilkent University offered me a great opportunity to witness the success story of an international university. I had the opportunity to observe the effective implementation of the University's strategy of encouraging research by providing all types of facilities on campus: an excellent library, computer labs, accommodation facilities, modern offices for academic staff, easy transportation, markets, restaurants, bank offices, post office, bookstore, sports fields, etc. Bilkent provided a convenient environment where I could improve myself and also produce articles for the scientific literature.

Why did you choose Bilkent University for your bachelor's degree? What are the reasons that led you to continue your studies here?

I indeed knew almost nothing about Turkey at the time I got my baccalaureate. I had a good score and wanted to continue my university studies abroad to gain experience in another country. Within the framework of a cooperation program between Bilkent University and the Tunisian Ministry of Higher Education and Scientific Research, I took Bilkent University's test for foreign students in Tunisia. I passed it and received a scholarship in industrial engineering, and my Bilkent days got started. At first, it was a bit hard to adapt to a new system, but I received a warm welcome and soon managed to make the most of what Bilkent University had to offer.

As an international student, how was your life at Bilkent?

The transparency of Bilkent's educational philosophy, the motivating research ambience, the campus life, and above all the people made me feel very comfortable. I shared wonderful moments with friends from different countries. I enjoyed exercising in the Sports Center. I have amazing memories from the Wednesday East Campus soccer games with faculty members, administrative staff and students, to all of whom I would like to extend my sincere gratitude and best wishes. I also took part in and enjoyed several Republic and Spring Runs.

Are you in still in touch with Bilkenters?

I have lately been in touch with my thesis advisor at Bilkent, Prof. Serdar Sayan, who now works at TOBB University of Economy and Technology. I would like to express my great respect for him. I also would like to express my gratitude to Prof. Hakan Berument from the Department of Economics, with whom I have exchanged several e-mails. Plus I would like to send special thanks to my colleague Nergiz Dinçer, a 2005 Economics Ph.D. graduate like myself, and an associate professor at TED University. She had been very kind in sharing her advice on many technical issues. In the future I will, hopefully, collaborate with more of the people I shared good times with at Bilkent.

Who is Mohamed Mehdi Jelassi in his personal life? What are his hobbies?

In general I am interested in pursuing a system of life that helps achieve a balance between work and life. Nowadays a clear disequilibrium between work and family is observed in most economies. However, there is a general consensus that a good work-life balance leads to a more loyal and engaged workforce. This brings about improved productivity and helps families spend more time together, thereby reducing the severity of a number of contemporary social problems. In addition, a good work-life balance is simply a more socially responsible way of running an economy, which can result in a better distribution of wealth. I try to keep on doing sports. I go jogging early in the morning, and play soccer with colleagues whenever possible. I still follow the Turkish football league and sometimes find myself watching Sunday night highlights. I like theater. I am keen on swimming and being by the sea.

farklı bir kariyer

“Dünyanın neresinde olursanız olun, polis olmak büyük sabır ve kişisel kontrol gerektirir.”

Bir süre arazi teknikeri olarak çalıştıktan sonra ABD’de kendine farklı bir kariyer yolu çizen İzzet Murat (Arkeoloji 2004), Virginia eyaletine bağlı Goochland County’de devriye komiserliği yapıyor.

Mezun olduktan sonra kariyeriniz nasıl gelişti?

Bilkent'ten mezun olduktan sonra ABD'ye tatile gitmiştim. Sene 2004'tü. O ara ABD'de yaşamak veya çalışmak gibi bir düşünce aklımın ucundan bile geçmiyordu. Eşim Jami ile arkadaşlık dönemlerindeydik. Jami ile Bilkent'te tanışmıştık; öğrenci değişim programıyla Michigan Üniversitesi'nden arkeoloji okumaya gelmişti. Mezun olduk, Türkiye'de evlendik ve bir süre Ankara'da yaşadık. Daha sonra 2005 baharında ABD'ye yerleşme kararını verdik. İlk olarak Virginia Tech ve Army National Guard'ın ortaklaşa yürüttüğü arkeolojik kazılarda eşimle arazi teknikerliği yaptık; çalıştığımız bölgelerde bulunan tarihsel materyallerin sınıflandırılması, kataloglara dahil edilmesi, dokümantasyonu, raporlaması ve projelendirilmesinde çalıştık. Ardından farklı bir kariyer yoluna girdim ve Virginia eyaletine bağlı bulunan çocuk hapishanelerinde güvenlik görevlisi oldum. Bu işe yetişkin mahkumların bulunduğu eyalet hapishanelerinde devam ettim. Daha sonra Virginia sınırları içindeki Goochland County'de şerif yardımcısı olarak polislik kariyerime başladım. 2012'nin başlarında çeşitli sınav ve elemelerden geçerek devriye komiseri rütbesine yükseldim.

Bu mesleğe nasıl yöneldiniz?

Toplumda güçsüz olarak nitelenen kişilerin ezildiğini veya kötü muameleye uğradığını görmek, kendimi bildim bileli canımı sıkmıştır. Meslek seçimimin merkezinde olan bu düşünce, ailemden ve çevremden aldığım terbiyeden kaynaklanan bir kişilik özelliği. Küçük yaşlardan beri macera ve polisiye filmlerine duyduğum ilgi de var tabii. "Batman" gibi bir pelerin giyip suçlulara karşı duramayacağıma göre ben bu mesleği yapmalıyım dedim kendime. Halkın bana layık gördüğü ödüller ve amirlerimin övgüleri ne kadar doğru bir tercih yaptığımın göstergesi.

Mesleğinize dair hangi eğitimleri aldınız?

Çeşitlilik içeren eğitimlerin sürdürülmesi bizler için mesleki bir gerekliliktir; çünkü suç ve suçluya karşı verilen mücadelede hep bir adım önde olmak, vatandaşın güvenliğini ve huzurunu sağlamakla yükümlüyüz. Mesleğime başladıktan sonra aldığım eğitimlerin bazılarını sıralayayım: liderliğin temel ilkeleri ve liderlere güvenin sosyal psikolojisi, ileri devriye taktikleri, kriz müdahale yöntemleri, kara arama ve kurtarma operasyonları, mülakat ve sorgulama teknikleri, nükleer silahlar ve ülke içi terör, stres ile başa çıkma, intihar farkındalığı ve müdahalesi, el yapımı patlayıcılar, yöneticilik, sahte belgeler, ateşli silahlar, tehlikeli madde tanımlama, radar, defansif ve ileri sürüş teknikleri, kişisel savunma taktikleri, uyuşturucu tanımlama ve engelleme, biber gazı ve kimyasal silah kullanımı prosedürleri, bomba ve patlayıcı maddeler, asayiş soruşturmaları, olay yeri inceleme, trafik kanunları, trafik kazası raporları, kaza yeri inceleme… Bu eğitimlerin temel amacı, polisin bilgi düzeyini artırarak halka daha kaliteli bir hizmet sunabilmektir. Suç teşkil eden unsurlar ve yetki sınırlarımız zaten kanunda belirtiliyor. Meslek öncesinde Türkiye'de Uzak Doğu savunma sanatlarına yönelik wing-tsun, kung-fu, aikido, shotokan karate-do ve latosa silah sistemi eğitimleri de almıştım.

İşinizde bugüne dek ne gibi deneyimler edindiniz?

Virginia eyalet çocuk hapishanelerindeki deneyimlerim hayata bakış açımı değiştirdi. Öncelikle 12 saatlik gece vardiyalarına alışmak epey zamanımı aldı. Tek başıma 30'a yakın reşit olmayan mahkumdan sorumluydum. Büyük suçlar işlemiş olanlar vardı; birçoğunun pişmanlık gibi bir duyguya sahip olmaması şaşırtıcıydı. Aslında o çocukların ne yazık ki ya aileleri yok ya da aileleriyle sorunları var; sokakta büyümüşler ve hayatlarını çetelerde sürdürüyorlar. Bu durumun sebebi onları yetiştiren nesiller midir, bilemem; ancak dünyada bu duruma bir çözümün bulunamamış olması gerçekten üzücü. Yetişkin suçluların tutuklu bulunduğu eyalet hapishanelerine geçtikten sonra 120 civarında mahkumun sorumluluğunu devraldım. Yeterli tecrübeyi edindiğimi düşünerek sınavla polisliğe transfer oldum. Arkeoloji ve polislik arasında bir bağlantı yokmuş gibi görünür. Oysa delil toplama, fotoğraflama, veri işleme, olay veya kaza yeri gibi incelemelerden bir sonuca varma pratiğimiz, arkeolojinin kullandığı prensiplere benzer özellikler taşır.

Bize mevcut görev tanımlarınızdan bahseder misiniz?

Devriye komiseri olarak gündelik asayiş ve trafiği sağlayan vardiya ekiplerinin komutasından sorumluyum. İşleyişin yanında astların gözetim ve denetimi de bende. Ayrıca telsizden yapılan anonslara giderek ekiplerin yükünü elimden geldiğince hafifletmeye çalışıyorum. İnsanlarla bire bir iletişim kurabilmek ve sorunlarının çözümleri konusunda onlara yardımcı olabilmek beni mutlu ediyor.

Çalışma saatleriniz nasıl ayarlanıyor?

7 gün 24 saat hizmet verebilmek için ekipler 4 farklı vardiyada çalışıyor. Vardiyalar günde en az 12 saat. Dört hafta gece, dört hafta

gündüz çalışıyoruz. Ben de dahil olmak üzere tüm devriye ekipleri haftanın farklı gün veya gecelerinde nöbetteyiz. Bunlar hafta sonu, hafta içi veya tatil günleri olabiliyor.

Bir gününüz nasıl geçiyor?

Her gün bir diğerinden farklıdır. Bazı günler çok sakin geçer ve ekiplere neredeyse hiç anons gelmez. Bu gibi zamanlarda bölgede bazen kişi başı 600-700 kilometre devriye gezerek gün boyu asayişi ve trafiği kontrol ederiz. Bir başka gün ise anons üzerine anons gelir ve yemek yiyecek zaman bile bulamayız. İşe gün doğarken veya gün batarken koyu bir kahve ile başlarım. Bir önceki vardiyanın devriye komiserinden görevi teslim alırım; o vardiyadaki olaylarla ilgili raporları değerlendirip yeni vardiya öncesi toplantımızda astlarımla paylaşırım. Toplantılarımız çeşitli fikir paylaşımlarıyla sürer. Ardından ekip araçları, belirlediğim devriye alanlarında asayiş ve trafik sorumluluklarını yerine getirir. Vardiya sona erdiğinde, başta nasıl devraldıysam görevi aynı şekilde teslim ederim.

Goochland County'de kaç kişi yaşıyor? Genelde hangi olaylarla karşılaşıyorsunuz?

Goochland'in nüfusu 24,000'e yakın. Kalabalık görünmese de asayiş ve trafikten sorumlu olduğumuz bölgenin yüzölçümü yaklaşık 750 km2 olduğu için olay yerlerine varış süremizi kısaltmak amacıyla ekip araçlarını farklı bölgelerde konumlandırırım. Aklınıza gelebilecek hemen her asayiş ve trafik olayıyla karşılaşırız: ölümlü kazalar, uyuşturucu veya aşırı alkol kullanımından kaynaklanan vakalar, soygun, cinayet, darp... En çok karşılaştığımız olaylar trafik kazaları, alkollü araç kullanma, aile içi şiddet, hırsızlık, dolandırıcılık ve bireyler arasındaki çeşitli anlaşmazlıklardır.

Bir zanlıyı yakaladıktan sonraki süreç nasıl işliyor?

Herhangi bir suç dolayısıyla tutukladığımız bir zanlıyı ilk etapta kelepçeler ve sahip olduğu haklar konusunda bilgilendiririz. Tıbbi bir müdahale gerekiyorsa öncelikle tedavisi için onu hastaneye naklederiz ve taburcu olana kadar herhangi bir işlem yapmayız. Böyle bir durum söz konusu değilse zanlıyı şerif ofisine götürerek adli işlemleri ve sorgusunu başlatırız. Sessiz kalma veya avukat isteme hakkını kullanırsa soruşturma hemen durdurulur. Zanlı, tutuklamayı yapan polis memuru refakatinde sulh yargıcının karşısına çıkartılır; yargıç da polisin yaptığı tutuklama işleminin kanunlara uygun olup olmadığına karar verir. Sulh yargıcı tutuklamaya geçerli sebep görmezse zanlı anında serbest bırakılır. Tutuklama işlemi kanuna uygunsa sulh yargıcı zanlı hakkında tutuklama emrini çıkarır ve kefalet duruşmasını başlatır. Bu işlemler tamamlanınca zanlının parmak izi alınır, fotoğrafları çekilir ve merkezi sisteme bilgisayarla kaydı yapılır. Kefaletle serbest bırakılması öngörülen kişiler, ilgili tutar ödendikten sonra serbest kalır. Tutuklu olarak yargılanmasına karar verilen kişiler ise aynı hafta içinde gerçekleşecek ilk duruşmaya kadar nezarethanede kalır.

Mesleğinizin artılarını ve zor yanlarını nasıl yorumlarsınız?

Halk ile çok içten ve yakın bir iletişimimiz var; her zaman onlar için yardıma hazır olduğumuzun bilincindeler. Zaten halktan kopuk bir polis yapısı düşünülemez. Polislik, sorunlara mantıklı ve kanunlara uygun çözüm hizmetleri sunan, halkın güvenliğini sağlamak için var olan bir meslektir. Kişi bu tanıma uygun değilse meslek seçiminde hata yapmıştır. İyi günde değil, kötü günde aranan bir meslek grubuyuz. Gece, gündüz, tatil, bayram demeden, uzun mesai saatlerinde, yağmurda, karda, güneşin altında, her an can güvenliği tedirginliğiyle görev yapıyoruz.

Gerekli eğitimi alan herkes bu meslekte başarılı olabilir mi?

Dünyanın neresinde olursanız olun, polis olmak büyük sabır ve kişisel kontrol gerektirir. Polislik kariyerine başlamak isteyenlerin öncelikle tamamlaması gereken resmi belgeler, yazılı sınavlar ve fiziksel testler vardır. Kişinin ruhsal yapısı ve akli dengesinin yerinde olması, adli sicilinin temiz çıkması gerekir. Bunlar sadece mesleğe kabul edilmenin temel şartları. Başarılı olmak kişisel özelliklere ve çalışmaya bağlıdır.

Hollywood filmlerindeki polis arabalarında genelde iki kişilik bir ekibin devriyeye çıktığını görürüz. Bu olay gerçekte de öyle mi?

Vardiyadaki kişi sayısı, şerif ofisinin ihtiyaçları doğrultusunda değişebilir. Görev yaptığım sınırlar içerisinde ekip araçlarımızda tek kişi olur. Bazı şehirlerde güvenlik nedeni ile araçlarda iki memur bulunabilir. Telsizden gelen çağrılar bizler için bir güvenlik sorunu teşkil ediyorsa birden fazla ekip aracıyla olay yerine gideriz.

Hangi teçhizat ve araçları kullanıyorsunuz?

Trafik kontrol donanımı, ölçüm aygıtları, ışıklı siren ve telsizler, kişinin parmak iziyle kontrol edilen taşınabilir bilgisayar, çocuk ve yetişkinler için tıbbi gereçler, gaz maskesi, radar, dijital fotoğraf makinesi, uzun ve kısa menzilli ateşli silahlar, alkolmetre, cep boyu metal detektörü şeklinde özetleyebiliriz günlük teçhizatımızı. Üniformamızın bir parçası olan kemerde ise tabanca, yedek şarjör, biber gazı, cep telefonu, el telsizi, steril eldivenler, el feneri, cop ve kelepçe bulunur. Tüm bunlara balistik yeleğimizi de ekleyebiliriz. Siz Hollywood demişken 1980 tarihli ***Blues Brothers*** *filmindeki polis arabasını çoğu kişi tebessümle hatırlar, benim şimdi hatırladığım gibi. Bizim araçların donanımı son derece iyidir; özel motor ve şasi*

aksamları vardır. Yüksek hızlara çıkıldığında emniyeti sağlamak amacıyla geniş tabanlı lastikler, özel süspansiyon ve gelişmiş fren sistemi devreye girer. Bu araçlar, sık kullanım dolayısıyla en fazla birkaç yıl içerisinde yenilenir. Emekliye ayrılan arabalar ise açık artırma yoluyla halka satılır.

Sınırlarınız dışında göreve gidiyor musunuz?

Bu yetkiye sadece Virginia eyalet polisi sahiptir. İlçe sınırlarımız dışında kanun uygulama yetkimiz yok. Sınırlarımız haricindeki bir olaya şahit olursak, o bölgenin polis kuvvetleri olay yerine gelinceye dek anında müdahale etme yetkimiz var; çünkü insan hayatı her zaman yazılı kurallardan önce gelir.

Farklı ülkelerden çalışma arkadaşlarınız var mı?

Bu işi yapabilmek için, etnik kökeniniz ne olursa olsun, ABD vatandaşı olma şartı vardır. Bölgemde ABD dışında doğmuş olup bu görevi icra eden sadece benim. İş arkadaşlarım ve bölge halkıyla dostça ilişkiler sürdürüyorum.

İşinizden artan zamanlarda neler yapıyorsunuz?

Dinlenmek için az vakit kalmasına rağmen eşimle birlikte gezi ve spor amaçlı birçok etkinliği takip etmeye çalışırız. Akarsu kanosu, özel parkurlarda dağ bisikleti, yelkencilik, koşu, yoga ve Uzak Doğu savunma sanatlarının yanı sıra konserler, festivaller, sergiler ve müzelerle boş zamanlarımızı doldururuz.

Bilkentli olmak size neler hissettiriyor?

Üniversitede dahil olduğunuz nitelikli çevre ve aldığınız kaliteli eğitim, iş hayatınıza aynı şekilde yansır. Bu çerçevede düşünürsek Bilkent Üniversitesi'nde okumuş olmak hayatıma her zaman büyük bir avantaj katıyor. Yeniliklere ve kişisel gelişime açık bir yaşam sürmeye çabalıyor, eğitim altyapımı mesleğime yönelik lisansüstü bir düzeye taşımak istiyorum. Dünyanın neresinde olursa olsun, insanların can ve mal güvenliğini en yüksek seviyeye çıkarabileceğim, çapı daha geniş görevleri hedefliyorum.